

Forslag

til

Lov om ændring af lov om priser og avancer.

Fremsat den 22. august 1977 af *handelsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 59 af 15. februar 1974 om priser og avancer som ændret ved lov nr. 415 af 20. august 1976 foretages følgende ændringer:

1. I § 3 indsættes som *stk. 2*:

„*Stk. 2.* Indberetninger efter *stk. 1* skal være ledsaget af en redegørelse for grundlaget for de indberettede prisforhøjelser. Monopoltilsynet kan kræve, at virksomhederne giver de fornødne oplysninger til bedømmelse af, om lønstigninger ligger inden for, hvad der er hjemlet i gældende aftaler og kollektive overenskomster. Tilsynet kan endvidere kræve de pågældende aftaler og overenskomster indsendt“.

2. I § 7, *stk. 1*, indsættes som nr. 3:

„3) lønpolitik, således at lønstigninger, udover hvad der inden lovens ikrafttræden er hjemlet i gældende aftaler og kollektive overenskomster, ikke kan begrunde prisforhøjelser, medmindre lønstigningerne er

en følge af en kollektiv overenskomst på et ikke tidligere overenskomstdækket område eller en fornyelse af en kollektiv overenskomst, som senest har været fornyet med virkning fra et tidspunkt, der ligger forud for 1. marts 1977“.

3. § 9 affattes således:

„§ 9. Ved forhøjelser af priser og takster må virksomhederne ikke medregne lønstigninger, udover hvad der inden lovens ikrafttræden er hjemlet i gældende aftaler og kollektive overenskomster eller udover hvad der er hjemlet i en kollektiv overenskomst på et ikke tidligere overenskomstdækket område eller i en fornyet kollektiv overenskomst, som senest har været fornyet med virkning fra et tidspunkt, der ligger forud for 1. marts 1977“.

§ 2.

Loven træder i kraft den 1. september 1977 og bortfalder den 28. februar 1979.

Bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget har til formål at modvirke lønstigninger, som går ud over, hvad der er hjemlet i gældende aftaler og kollektive overenskomster. Målet søges nået ved at forbyde virksomhederne at indregne sådanne ikke overenskomstmæssige lønstigninger i priserne. Når virksomhederne ikke kan indregne disse lønstigninger i priserne, vil sådanne stigninger i vidt omfang blive undgået, idet virksomhederne kun vanskeligt selv vil kunne bære dem. I det omfang der alligevel måtte optræde sådanne lønstigninger, vil

Handelsmin. j. nr. 221-77.

lovforslaget hindre, at de giver sig udslag i et stigende omkostningsniveau.

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 3, vil forslagets bestemmelser ikke kunne opfylde sit formål, medmindre monopoltilsynet i betydeligt større omfang end hidtil udnytter sin adgang til at forlange indberetning om pristigninger. Endvidere gives der i forslaget § 1, nr. 1, regler om en væsentlig udvidelse af den grad, hvori indberetningerne skal specificeres. Behandlingen af denne

forøgede mængde af indberetninger vil stille yderligere krav til monopoltilsynets ressourcer. Det skønnes, at det vil blive nødvendigt at ansætte yderligere 3 akademikere og 3 kontorfunktionærer, hvilket vil medføre øgede udgifter på årsbasis på 510.000 kr. Herudover vil det være nødvendigt at forøge kontoen for timelønnet medhjælp med et beløb på ca. 200.000 kr. på årsbasis. En rimelig hurtig behandling af det omfattende indberetningsstof vil kræve supplering af monopoldirektoratets bestående maskinpark, og det skønnes, at der som engangsudgift hertil skal anvendes ca. 100.000 kr.

Såfremt man ønsker at gøre virksomhederne bekendt med lovforslagets indhold gennem annoncer i dagspressen, skal der her anvendes et beløb på ca. 100.000 kr.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1, nr. 1.

Pris- og avancelovens § 3 giver monopoltilsynet mulighed for at foreskrive, at prisforhøjelser skal indberettes til tilsynet. Denne bestemmelse blev indført for at øge tilsynets muligheder for at få orientering om den løbende prisudvikling. Såfremt tilsynet ønsker nærmere oplysninger om baggrunden for indberettede prisforhøjelser, vil det under den nuværende retstilstand være nødvendigt for tilsynet at indhente oplysninger hos virksomhederne.

Til bedømmelse af, hvilke lønstigninger der er indregnet i prisforhøjelserne, vil det altid være nødvendigt for monopoltilsynet at have nærmere oplysninger om de beregninger, som ligger til grund for prisforhøjelserne. Det foreslås derfor at pålægge virksomhederne en pligt til at give disse oplysninger i forbindelse med § 3-indberetninger uden at skulle opfordres hertil.

Pris- og avanceloven omfatter ikke løn- og arbejdsforhold, men monopoltilsynet kan i medfør af bestemmelsen i § 14, stk. 1, til brug ved administrationen af loven kræve oplysninger af organisationer og virksomheder om lønforhold.

Forslaget til den nye bestemmelse i § 3, stk. 2, ændrer ikke ved dette forhold, men bestemmelsen pålægger virksomhederne — i de tilfælde hvor monopoltilsynet stiller krav herom — ikke alene at oplyse om lønforhold, men også at tilvejebringe de fornødne oplysninger til brug ved monopoltilsynets bedømmelse af, om lønstigninger er hjemlet i gældende aftaler og kollektive overenskomster.

Da monopoltilsynets kendskab til indholdet af indgåede overenskomster består af de oplysninger, der indsendes af virksomhederne, vil det være nødvendigt for monopoltilsynet at kunne pålægge virksomhederne at tilvejebringe de fornødne oplysninger

til belysning af, om de forskellige løngrupperes lønstigninger er hjemlet i gældende aftaler og kollektive overenskomster, for at administrationen af loven kan virke efter sin hensigt.

Til § 1, nr. 2.

Forslaget, der skal ses i sammenhæng med lovforslagets nr. 3 om forbud mod prisforhøjelser som følge af lønstigninger, tilsigter at give monopoltilsynet mulighed for ved fastsættelse af forskrifter efter pris- og avanceloven også at tage hensyn til virksomhedernes lønpolitik.

Når der efter forslagets nr. 3 med visse undtagelser er foreslået forbud mod prisforhøjelser som følge af lønstigninger, bør der også være mulighed for, at monopoltilsynet kan modsætte sig prisforhøjelser med henblik på en i øvrigt efter bestemmelserne i pris- og avancelovens § 7 acceptabel avanceopretning i virksomheder, som har udbetalt lønstigninger udover, hvad der lovligt vil kunne indregnes i priserne efter forslagets nr. 3. Uden en sådan bestemmelse vil en tilladelse til avanceopretning i virksomheder, der har udbetalt lønstigninger, som efter forslagets nr. 3 ikke kan indregnes i priserne, blot være en tilladelse til maskeret indregning i priserne af disse lønstigninger.

Til § 1, nr. 3.

Som følge af, at loven om den omkostningsdæmpende ydelse (lov nr. 73 af 19. februar 1974) har udtømt sine virkninger, er bestemmelsen i pris- og avancelovens nuværende § 9 uden indhold og kan derfor uden videre erstattes af den i nærværende forslag indeholdte bestemmelse.

Det foreslås med de i forslaget nævnte undtagelser, at der indføres forbud mod indregning af lønstigninger til indehavere, direktører, funktionærer, arbejdere o. lign. i forbindelse med gennemførelse af pristigninger.

Forslagets 1. led indebærer, at lønstigninger, der følger af aftale- og overenskomstbestemmelser, som først er blevet gennemført efter lovens ikrafttræden den 1. september 1977, ikke lovligt vil kunne indregnes i priserne. Derimod er forslaget ikke til hinder for, at der sker indregning i priserne af lønstigninger, som følger af aftale- eller overenskomstbestemmelser fra tiden forud for lovens ikrafttræden, heller ikke hvis udbetaling først bliver aktuel efter loven er trådt i kraft (f.eks. som følge af anciennitetstillæg eller tidligere til bestemte terminer aftalte lønstigninger).

Det er således aftaler og overenskomster med det indhold de har før lovens ikrafttræden, som lægges til grund, idet det ikke med rimelighed kan pålægges

virksomhederne selv at bære de lønomkostninger, som virksomhederne har forpligtet sig til på et tidspunkt, hvor de måtte gå ud fra, at stigningerne kunne indregnes i priserne. Foreligger der ikke en overenskomst eller aftale, som kan dokumenteres, kan lønstigninger ikke indregnes i priserne i lovens gyldighedsperiode.

Forslagets 2. led tager sigte på de overenskomstområder, der falder uden for området for de såkaldte martsoverenskomster, og som ikke er blevet fornyet i tiden inden lovens ikrafttræden. Endvidere tager bestemmelsen sigte på områder, som ikke hidtil har været overenskomstdækket. Lønstigninger som følge af sådanne overenskomster, der således ordinært fornys eller indgås i lovens gyldighedsperiode, må med hensyn til indregning i priserne ligestilles med martsoverenskomsterne. En anden fremgangsmåde ville give en ubegrundet forskelsbehandling af overenskomstområder, som ikke i henseende til det som ønskes opnået med dette lovforslag adskiller sig fra hinanden.

Endelig bemærkes, at medens forslaget 1. led omfatter både individuelt indgåede aftaler og kollektive overenskomster, tager undtagelsesbestemmelsen i forslaget 2. led kun sigte på kollektive overenskomster, dvs. at lønstigninger, der aftales efter

lovens ikrafttræden den 1. september 1977, kun kan indregnes i priserne, når der er tale om fornyelse af en overenskomst eller indgåelse af en overenskomst på et ikke overenskomstdækket område.

Da pris- og avanceoven ikke indeholder andre obligatoriske kalkulationsregler, vil det, som nævnt under bemærkningerne til § 1, nr. 2, være muligt for virksomhederne at iværksætte prisstigninger begrundet i ønsket om avanceopretning og derefter anvende hele eller en del af den forhøjede avance til lønstigninger. En sådan fremgangsmåde vil imidlertid efter lovens § 8 sammenholdt med § 7, således som den nu foreslås ændret, udløse en pligt for monopoltilsynet til at gribe ind med forskrifter efter § 6 (f.eks. prisstop, maksimalpriser eller indgreb over for avancerne). En forudsætning for, at monopoltilsynet kan leve op til disse nye krav er, at det får kendskab til virksomhedernes prisfastsættelser i ret betydeligt omfang. Det vil derfor være nødvendigt, at tilsynet i betydeligt større omfang end hidtil udnytter den adgang, som det har i lovens § 3 til at foreskrive indberetning af prisforhøjelser. Denne bestemmelse vil yderligere blive egnet til at opfylde dette formål ved den ændring, som foreslås i § 1, nr. 1.